

UCHWAŁA NR XIX/145/2025
RADY MIEJSKIEJ W GRODZISKU WIELKOPOLSKIM

z dnia 25 września 2025 r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu wspierania rodziny
na lata 2025 – 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r., poz. 1153) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r., poz. 49), uchwala się co następuje:

§ 1. W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przyjmuje się „Gminny program wspierania rodziny Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2025 – 2027”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodziska Wielkopolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XIX/145/2025
RADY MIEJSKIEJ W GRODZISKU WIELKOPOLSKIM
Z DNIA 25 września 2025 roku.

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
GMINY GRODZISK WIELKOPOLSKI
NA LATA 2025-2027

2025

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU.....	5
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE.....	5
III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE.....	7
1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM.....	8
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	11
3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEWYCIĘŻANIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH.....	19
4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH.....	25
5 ANALIZA SWOT.....	28
6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA.....	30
IV. CELE I ZADANIA.....	33
V. ODBIORCY PROGRAMU.....	39
VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	39
VII. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	40
VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.....	41
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	42

WPROWADZENIE

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, jest naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków. Stanowi pierwszą instytucję wychowawczą i socjalizacyjną, która warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka, kształtuje jego osobowość oraz przygotowuje do przyszłych ról społecznych.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja wszystkie potrzeby dziecka w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Są jednak rodziny, w których zachodzą zjawiska patologiczne, czyniące je dysfunkcjonalnymi. Rodziny takie stają się niewydolne wychowawczo, nie potrafią sprostać swoim obowiązkom (m.in. względem dzieci) i pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Z tego powodu wymagają stałego monitorowania i świadczenia komplementarnego wsparcia ze strony predestynowanych do tego podmiotów oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina

– powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję. Ich skuteczne wdrożenie ma z jednej strony przyczynić się do lepszego dostosowania systemu wspierania rodziny do skali dotyczących ją problemów i różnorodnych potrzeb poprzez poprawę jakości i zwiększenie dostępności oferowanych usług, a z drugiej strony – do wzmacniania samodzielności i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziny, jej reintegracji oraz ograniczenia kierowania dzieci do pieczy zastępczej.

Niniejszy program został przygotowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne jego tworzenia.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę sytuacji rodziny i dziecka w gminie, która została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, a także wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT) oraz identyfikację podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta, szósta, siódma i ósma część programu zawierają informacje na temat jego odbiorców, przewidywanych efektów realizacji dokumentu, sposobu finansowania programu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2025-2027 wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2022-2027 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Grodzisk Wielkopolski jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie grodziskim. Sąsiaduje z gminami Granowo, Kamieniec i Rakoniewice w powiecie grodziskim oraz gminami Nowy Tomyśl i Opalenica w powiecie nowotomyskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 132,59 km², co stanowi 20,89% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi miasto Grodzisk Wielkopolski, które jest siedzibą gminy oraz powiatu grodziskiego, oraz 17 sołectw: Albertowsko, Biała Wieś, Borzysław, Chrustowo, Czarna Wieś, Grąblewo, Kąkolewo, Kobylniki, Kurowo, Lasówki, Ptaszkowo, Rojewo, Słocin, Snowidowo, Sworzyce, Woźniki i Zdrój.

Teren gminy położony jest w południowej części Wysoczyzny Poznańskiej. Krajobraz jest urozmaicony, równinny z niewielkimi wzniesieniami, na znacznym obszarze zalesiony. Przez gminę przepływa rzeka Letnica.

Grodzisk Wielkopolski położony jest w odległości ok. 50 km od Poznania, 85 km od Zielonej Góry i 140 km od granicy z Niemcami we Frankfurcie nad Odrą. Gmina łączy się z siecią drogową w kraju poprzez drogę krajową nr 32 Gubinek – Stęszew oraz drogę wojewódzką nr 308 z Nowego Tomyśla do Kunowa. Układ komunikacyjny gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne. W pobliżu gminy przebiega autostrada A2 – najbliższy wjazd znajduje się w odległości 25 km, w Niepruszewie. Grodzisk Wielkopolski ma także połączenie kolejowe – na jego terenie znajduje się stacja kolejowa, na której zatrzymują się pociągi Kolei Wielkopolskich.

Na koniec 2023 r. gmina liczyła 20.372 mieszkańców, w tym 10.343 kobiety. Sytuacja demograficzna jest dość korzystna z uwagi na wyższy udział dzieci i młodzieży niż osób starszych w populacji gminy (21,2% w stosunku do 19,6% w 2023 r.). Należy jednak zwrócić uwagę na zwiększający się z roku na rok współczynnik obciążenia demograficznego seniorami (z 22,8 w 2021 r. do 24,8 w 2023 r.).

W latach 2021-2023 liczba mieszkań w gminie stale rosła (z 7.220 w 2021 r. do 7.514 w 2023 r.). Z kolei liczba mieszkań komunalnych w zasobach gminy zmniejszyła się (z 71 w 2021 r. do 66 w 2023 r.), podobnie, jak liczba lokali socjalnych (z 10 w 2021 r. do 5 w 2023 r.).

Gmina ma charakter przemysłowo-rolniczy, przy czym rolnictwo pracuje głównie na potrzeby istniejącego przemysłu, tj. przetwórstwa pieczarek, ubojni trzody chlewnej i drobiu, młyna przemysłowego i mieszalni pasz. W ostatnich latach szczególnie dobrze rozwija się sektor transportowy, logistyczny, a także drobny handel. W Grodzisku Wielkopolskim znajdują się duże obszary terenów inwestycyjnych objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W ostatnich latach liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 2.495 w 2021 r. do 2.619 w 2023 r.). Najwięcej z nich działało w sektorach związanych z przemysłem i budownictwem (wzrost z 737 w 2021 r. do 760 w 2023 r.).

W latach 2021-2023 liczba osób bezrobotnych w gminie nieco się zwiększyła (z 397 w 2021 r. do 423 w 2023 r.). Wśród nich większość stanowiły kobiety. Udział pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym także się zwiększył (z 3,2% w 2021 r. do 3,5% w 2023 r.). W 2023 r. liczba pracujących w gminie wyniosła 9.629 osób, z czego najwięcej w sektorze usługowym (4.807 osób) i przemysłowym (4.186 osób).

Gmina posiada bazę oświatową, na którą składa się 9 szkół podstawowych (w tym 1 niepubliczna oraz 1 działająca przy Zakładzie Poprawczym) oraz 4 przedszkola (w tym 3 prywatne). Najmłodsze dzieci znajdują opiekę w prywatnym żłobku „Bobo Wiercipięta”. Wybrane szkoły podstawowe prowadzą oddziały przedszkolne i integracyjne, a także oddział klasy specjalnej dla dzieci z upośledzeniem umysłowym i szkoły życia. Na terenie Grodziska Wielkopolskiego znajdują się 2 publiczne szkoły ponadpodstawowe, dla których organem prowadzącym jest powiat grodziski, oraz 2 szkoły niepubliczne – Centrum Kształcenia dla Dorosłych i Policealna Szkoła Usług Kosmetycznych dla Dorosłych.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Centrum Kultury Rondo oraz Grodziskiej Biblioteki Publicznej. Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna, na którą składają się m.in. Ośrodek Sportu i Rekreacji, Grodziska Hala Sportowa, Grodziskie Centrum Sportu, Stadion w Grodzisku Wielkopolskim oraz liczne boiska sportowe w różnych miejscowościach gminy.

Opiekę zdrowotną w gminie zapewniają m.in.: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, MediGro Sp. z o.o., Centrum Medycyny Rodzinnej w Grodzisku Wielkopolskim, Poradnia Zdrowia Psychicznego Medyk Sp. z o.o., Poradnia Zdrowia Psychicznego oraz Oddział Dzienny dla Dzieci i Młodzieży „Primum Vivere”. Mieszkańcy mają także dostęp do podmiotów opieki zdrowotnej o profilu: fizjoterapia, opieka pielęgniarska i opieka stomatologiczna.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim. Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wielkopolskim.

Sektor ekonomii społecznej w gminie obejmuje ponad 64 podmioty. Są to głównie organizacje pozarządowe, w tym działające na rzecz rozwoju lokalnego, w sektorach pomocy społecznej i ochrony zdrowia, organizacje sportowe oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej i koła gospodyń wiejskich.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Grodzisk Wielkopolski została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, a także na podstawie danych pozyskanych od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców. W ramach diagnozy wskazano również mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT), a także przeprowadzono identyfikację podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego

w placówkach oświatowych działających na terenie gminy. Badanie to umożliwiło identyfikację występujących problemów i przyczyn negatywnych zachowań, pozyskanie informacji na temat posiadanych przez placówki zasobów, oferty zajęć dodatkowych, podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form współpracy z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami, a także określenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia.

Do analizy przedłożono 6 ankiet z następujących szkół: Szkoła Podstawowa nr 1 im. Polskich Olimpijczyków w Grodzisku Wielkopolskim (liczba uczniów: 611), Szkoła Podstawowa Nr 2 w Grodzisku Wielkopolskim (liczba uczniów: 733), Szkoła Podstawowa Nr 4 im. kpt. Józefa Rejdycha w Grodzisku Wielkopolskim (liczba uczniów: 335), Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ptaszkowie (liczba uczniów: 134), Szkoła Podstawowa w Grąblewie (liczba uczniów: 140) i Szkoła Podstawowa w Słocinie (liczba uczniów: 25).

Posiadane zasoby oraz oferta zajęć dodatkowych

Uczniowie wszystkich ankietowanych placówek mają możliwość skorzystania z pomocy pedagoga, pielęgniarki i logopedy; psychologa. Doradztwo zawodowe jako przedmiot nauczania obejmuje uczniów klas VIII. Każda placówka posiada sprzęt audiowizualny, zapewnia dostęp do biblioteki, świetlicy, boiska i pracowni komputerowej z podłączeniem do sieci Internet. Stołówki i sali gimnastycznej brakuje w Szkole Podstawowej w Grąblewie i Słocinie.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat zasobów ankietowanych placówek oświatowych.

Tabela 1. Zasoby placówek oświatowych w gminie

zasoby placówek	Szkoła Podstawowa Nr 1	Szkoła Podstawowa Nr 2	Szkoła Podstawowa Nr 4	Szkoła Podstawowa w Ptaszkowie	Szkoła Podstawowa w Grąbiewie	Szkoła Podstawowa w Słocinie	ogółem
dostęp do pedagoga							6
dostęp do pielęgniarki							6
dostęp do logopedy							6
dostęp do psychologa							5
dostęp do doradcy zawodowego							5
prowadzenie dożywiania							5
sprzęt audiowizualny							6
biblioteka szkolna							6
świetlica szkolna							6
stołówka							4
sala gimnastyczna							4
boisko szkolne							6
pracownia komputerowa z Internetem							6

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych w gminie.

Szkoły proponują zajęcia dodatkowe, w tym zajęcia kierowane do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najczęściej są to: przedmiotowe koła zainteresowań; zajęcia sportowe, artystyczne i kulinarne; wolontariat; zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, gimnastyka korekcyjna oraz zajęcia dla obcokrajowców.

Problemy dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz przyczyny negatywnych zachowań

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, dzieci i młodzież najczęściej zmagają się z problemami emocjonalnymi, dotyczącymi uzależnień behawioralnych (głównie od urządzeń cyfrowych), przemocą rówieśniczą – werbalną, psychiczną, cyberprzemocą, a także doświadczają zaniedbań wychowawczych w domach rodzinnych.

Jako najczęstsze przyczyny negatywnych zachowań uczniów ankietowani wskazali szeroko rozumiane trudności rodzinne, brak nadzoru rodzicielskiego,

nieodpowiednie wzorce, negatywny wpływ grupy rówieśniczej oraz mediów społecznościowych.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W badanych szkołach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze mające na celu wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju i rozwiązywaniu problemów oraz zapobieganie zachowaniom niepożądanym i ryzykownym. Placówki realizują programy profilaktyczne i wychowawcze, m.in. z zakresu profilaktyki zdrowotnej, zapobiegające agresji i przemocy, wspierające talenty i zainteresowania. W ramach wspomnianych działań organizowane są warsztaty, konkursy, zajęcia integrujące zespoły klasowe – zabawy, wycieczki, uroczystości szkolne. W szkołach prowadzone są lekcje wychowawcze, pogadanki i spotkania, m.in. z policjantem, psychologiem, pedagogiem.

Współpraca z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami

Szkoły podejmują współpracę z rodzicami uczniów. Najczęściej w jej ramach odbywają się zebrania ogólne i konsultacje indywidualne, prowadzony jest dziennik elektroniczny, rodzice angażowani są w życie szkoły.

Placówki oświatowe współpracują także z innymi instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny. Zazwyczaj są to: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wielkopolskim, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim oraz gminne placówki kulturalne.

Spośród wymienionych podmiotów, ważną rolę pełni Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grodzisku Wielkopolskim, świadcząca specjalistyczną pomoc psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych. Poradnia prowadzi następujące terapie: korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, rewalidacyjno-logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychologiczne, psychoterapeutyczne, terapię rodzin, a także: grupy wsparcia, warsztaty, szkolenia i konsultacje dla rodziców, dzieci i młodzieży, pracowników oświaty oraz badania dzieci niesłyszących i słabosłyszących, niewidomych i słabowidzących.

Od października 2024 r. funkcjonują Poradnia Zdrowia Psychicznego oraz Oddział Dzienny dla Dzieci i Młodzieży „Primum Vivere”, która świadczą pomoc w leczeniu zaburzeń nastroju, depresji, zaburzeń lękowych, zaburzeń odżywiania,

moczenia nocnego, spektrum autyzmu, zaburzeń psychotycznych, psychosomatycznych, ADHD, zaburzeń snu, zaburzeń adaptacyjnych, trudności szkolnych oraz w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Potrzeby dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia

Przedstawiciele ankietowanych placówek za najważniejsze potrzeby dzieci i młodzieży w gminie uznali: wypracowanie strategii higieny cyfrowej, naukę konstruktywnego rozwiązywania problemów, zapewnienie dostępu do opieki psychiatrycznej i psychoterapeutycznej, tworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa oraz poprawę warunków do rozwoju intelektualnego i poznawczego.

Szkoły mogą w większym wymiarze przyczynić się do zaspokojenia uzasadnionych potrzeb uczniów, głównie poprzez wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na pragnienia i zainteresowania uczniów, promowanie zdrowego stylu życia oraz edukację rodziców.

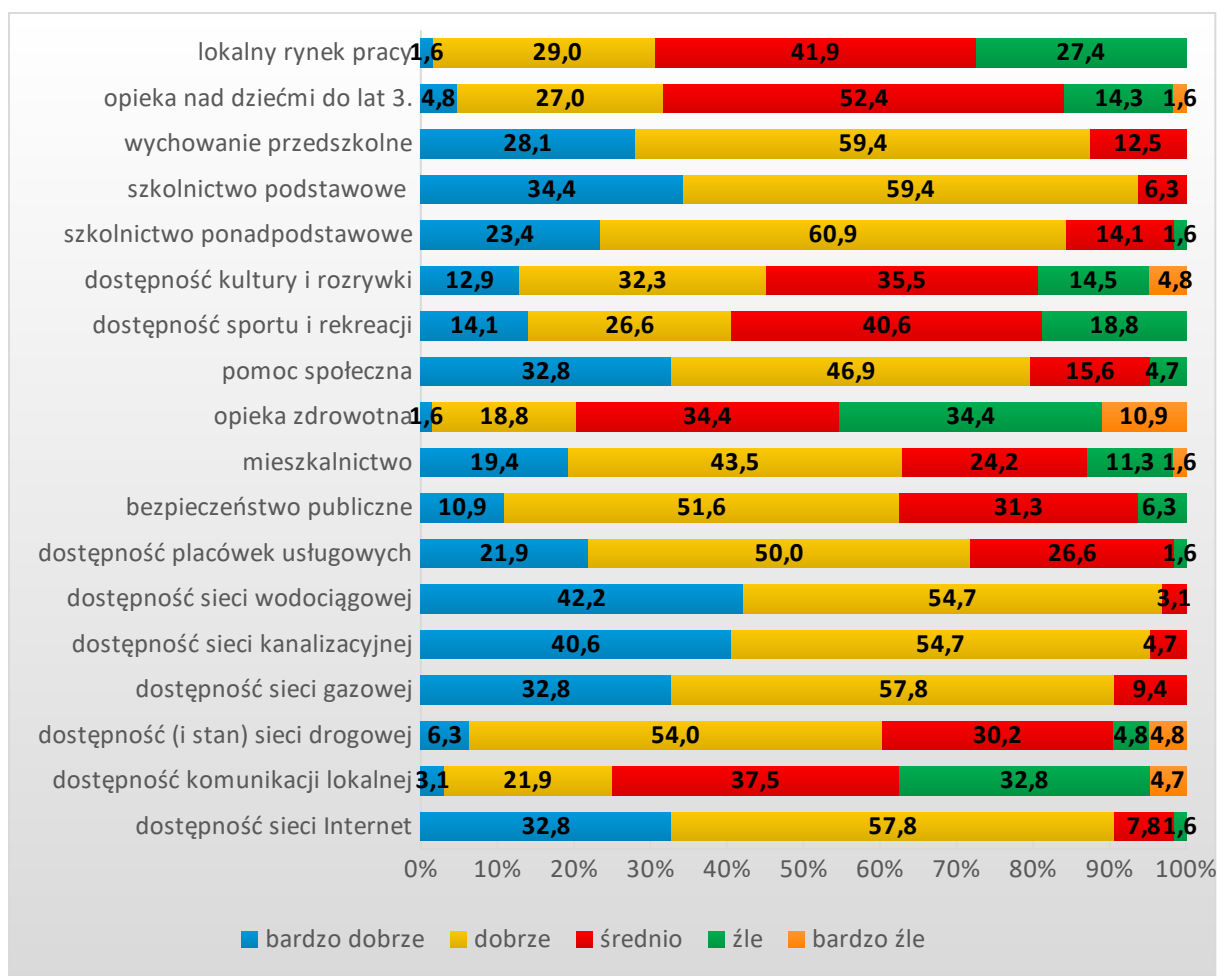
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza, Zastępcy Burmistrza, Sekretarza, Skarbnika, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, w tym placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Badania te posłużyły m.in. ocenie warunków życia w gminie, identyfikacji występujących na jej terenie problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży, ich przyczyn, a także propozycji działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia natężenia tych problemów oraz zminimalizowania ich skutków.

Do analizy przedłożono w sumie 64 wypełnione anonimowo ankiety. Odpowiedzi na pytanie o warunki życia w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Warunki życia w gminie

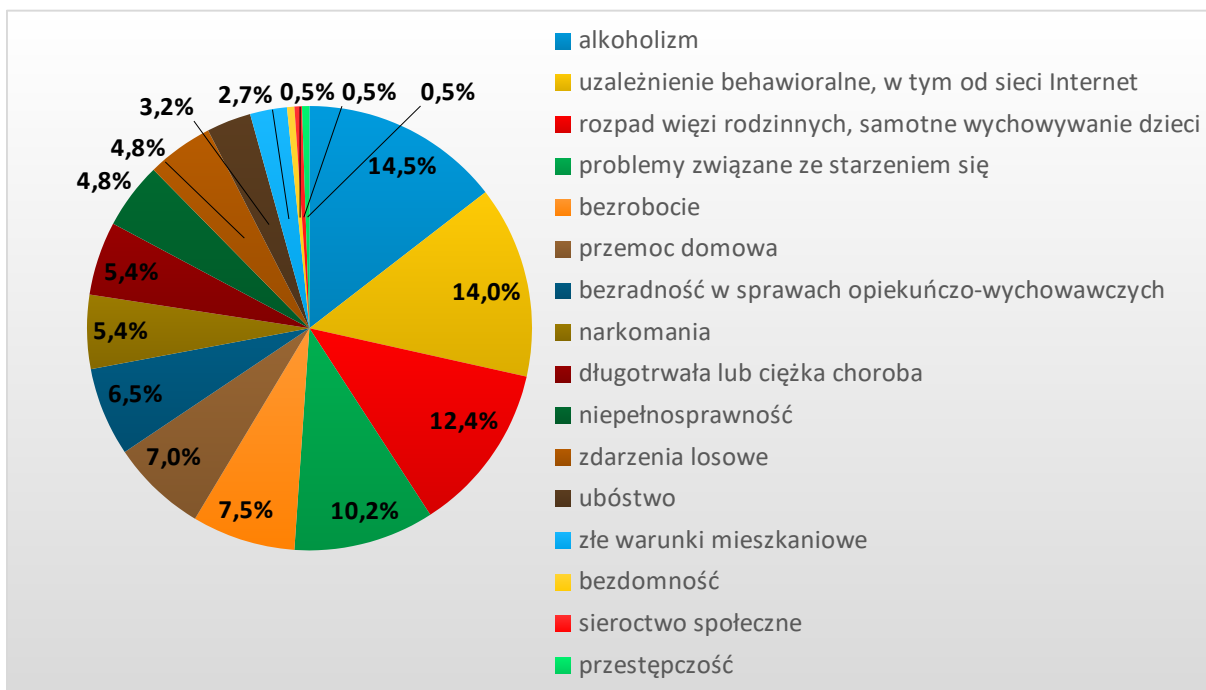
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność sieci wodociągowej (łącznie 96,9% ocen dobrych i bardzo dobrych), kanalizacyjnej (w sumie 95,3% ocen dobrych i bardzo dobrych), szkolnictwa podstawowego (łącznie 93,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) i sieci gazowej i sieci Internet (w sumie po 90,6% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz wychowania przedszkolnego (łącznie 87,5% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostęp do opieki zdrowotnej (łącznie 45,3% ocen złych i bardzo złych), dostępność komunikacji lokalnej (w sumie 37,5% ocen złych i bardzo złych) oraz lokalny rynek pracy (27,4% ocen złych).

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi badanych na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

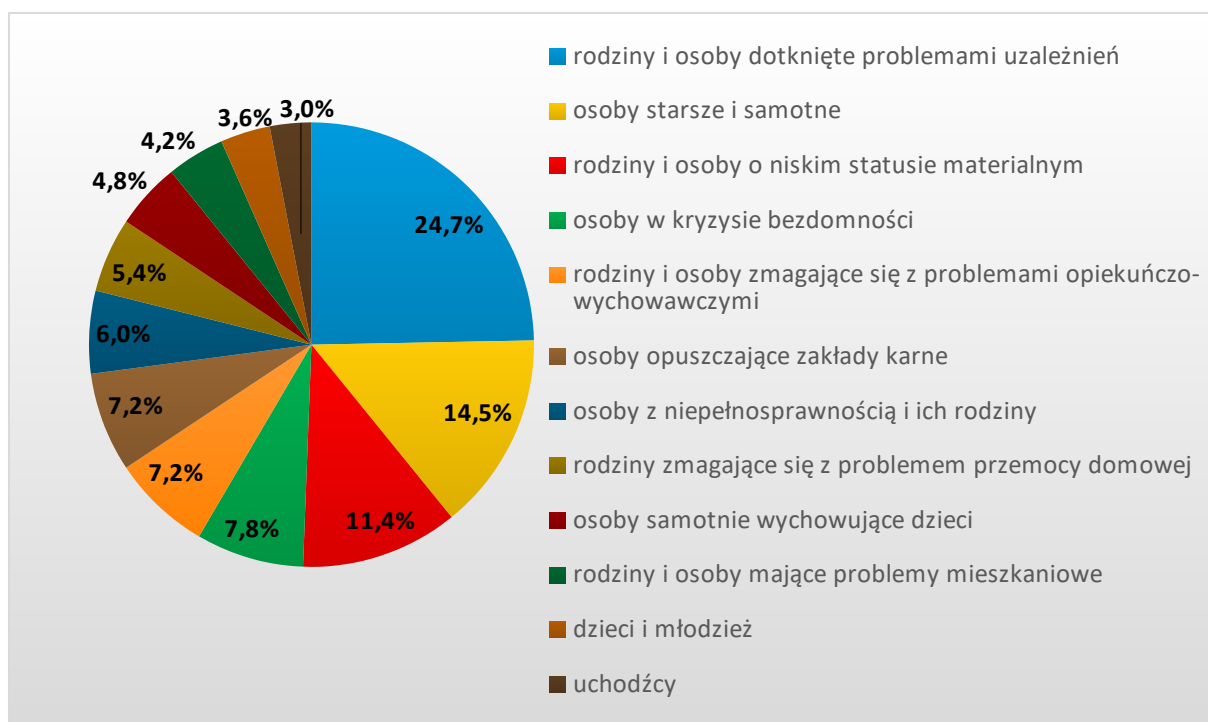

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (14,5%), uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (14%), rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (12,4%) oraz problemy związane ze starzeniem się (10,2%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

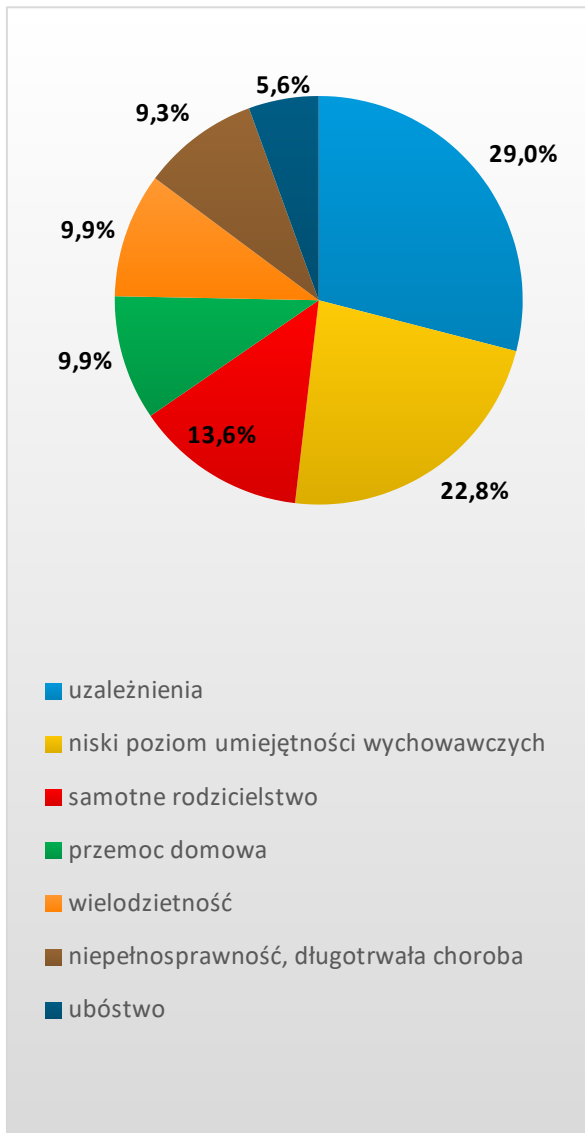

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

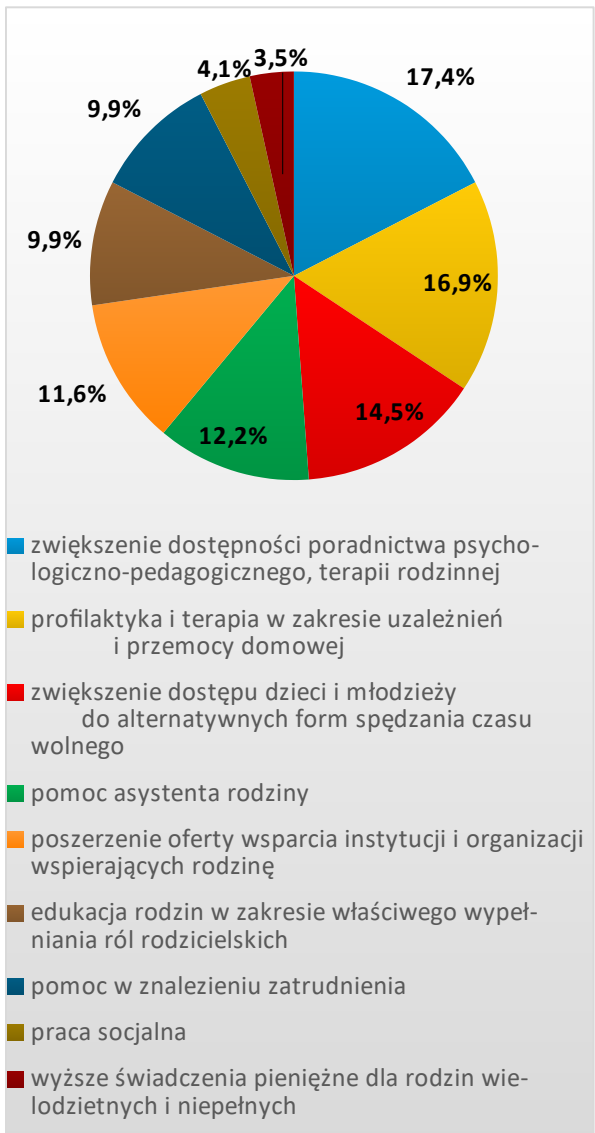
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (24,7%), a także osoby starsze i samotne (14,5%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (11,4%), a także osoby w kryzysie bezdomności (7,8%), rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne, oraz osoby opuszczające zakłady karne (po 7,2%).

Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wskazane przez nich działania, które przyniosłyby największą skuteczność w zapobieganiu i rozwiązywaniu tego problemu.

Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

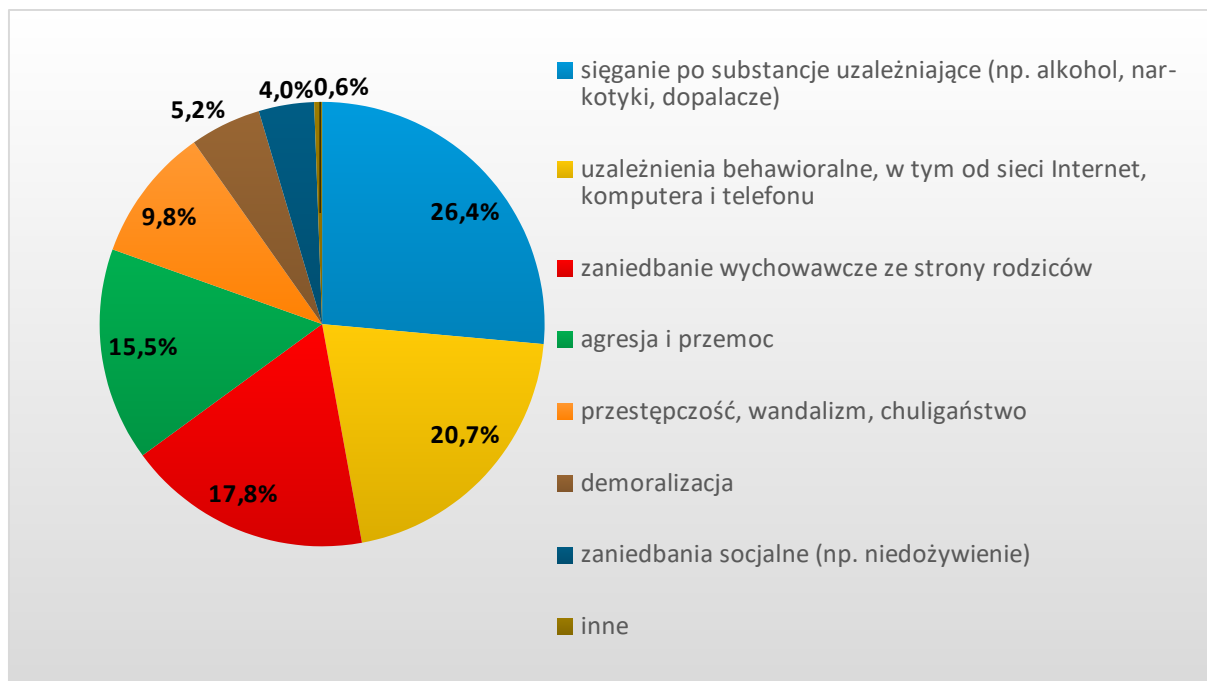
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (29%), niski poziom umiejętności wychowawczych (22,8%), a także samotne rodzicielstwo (13,6%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (17,4%), prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy domowej (16,9%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (14,5%), świadczenie pomocy przez asystenta

rodziny (12,2%) oraz poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę (11,6%).

Następne wykresy prezentują opinie respondentów na temat negatywnych zjawisk społecznych, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie, problemów występujących w rodzinie i w środowisku lokalnym, które są ich najczęstszymi przyczynami, oraz działań, które mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież.

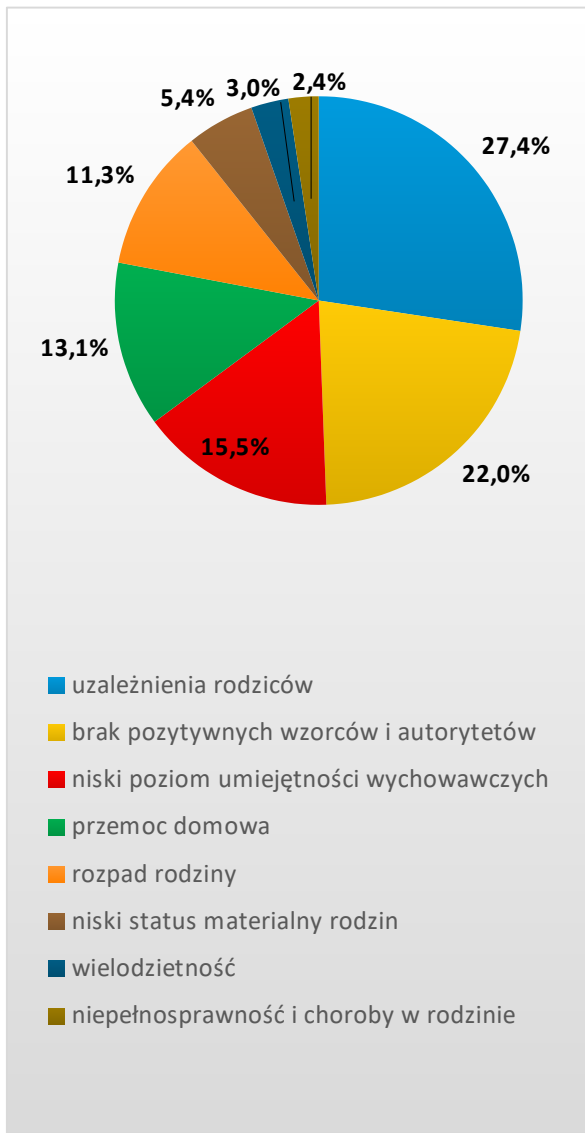
Wykres 6. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

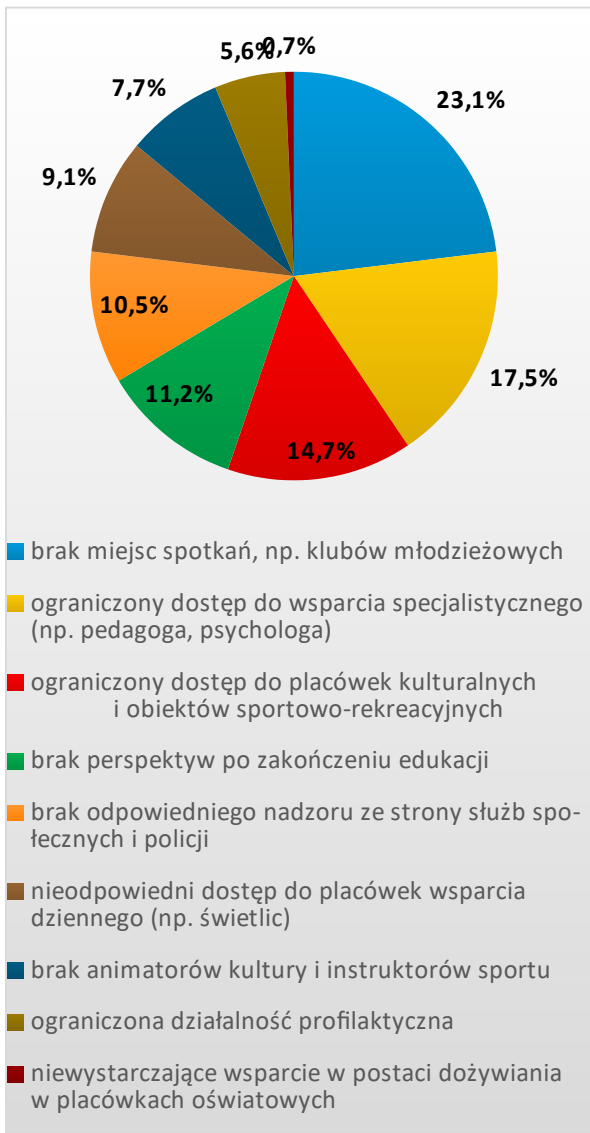
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (26,4%) uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (20,7%), zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców (17,8%) oraz agresja i przemoc (15,5%).

Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

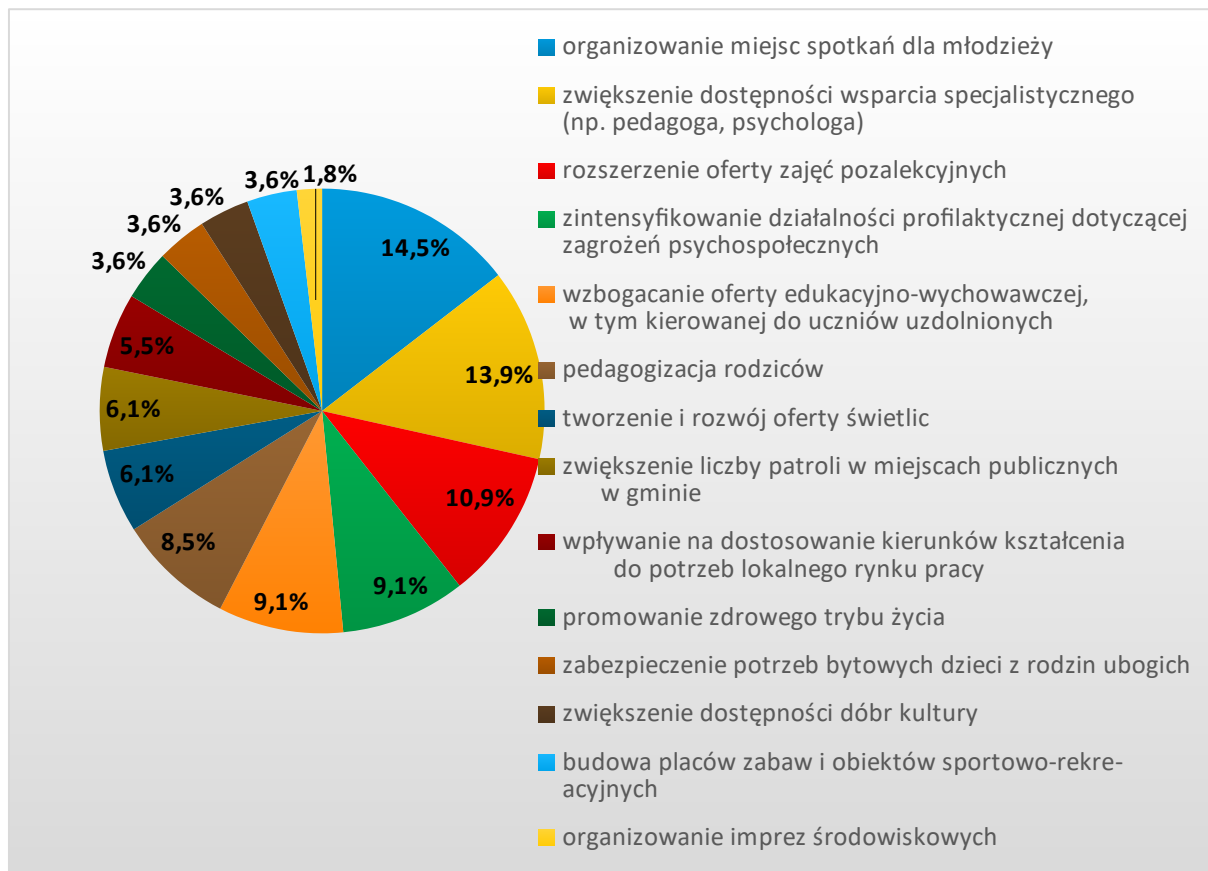
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Identyfikując problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy, ankietowani wskazali: uzależnienie rodziców (27,4%), brak pozytywnych wzorców i autorytetów (22%), niski poziom umiejętności wychowawczych (15,5%), przemoc domową (13,1%) oraz rozpad rodziny (11,3%).

Szukając z kolei przyczyn negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w problemach występujących w środowisku lokalnym, badani szczególną uwagę zwrócili na brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych (23,1%), utrudniony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga i psychologa; 17,5%), ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów

sportowo-rekreacyjnych (14,7%), brak perspektyw po zakończeniu edukacji (11,2% oraz nieodpowiedni nadzór ze strony służb społecznych i policji (10,5%).

Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

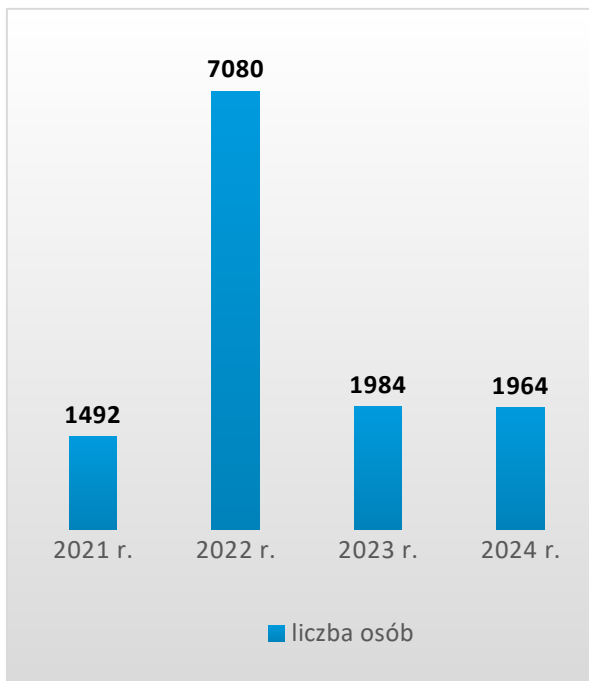
Wskazując działania, jakie mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie, ankietowani podkreślili przede wszystkim potrzebę organizowania miejsc spotkań dla młodzieży (14,5%), poszerzenia dostępności wsparcia specjalistycznego, np. pedagoga, psychologa (13,9%), rozszerzania oferty zajęć pozalekcyjnych (10,9%), zintensyfikowania działalności profilaktycznej dotyczącej zagrożeń psychospołecznych, wzbogacania oferty edukacyjno-wychowawczej, w tym kierowanej do uczniów uzdolnionych (po 9,1%) oraz prowadzenia pedagogizacji rodziców (8,5%).

3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEWYCIĘŻANIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH

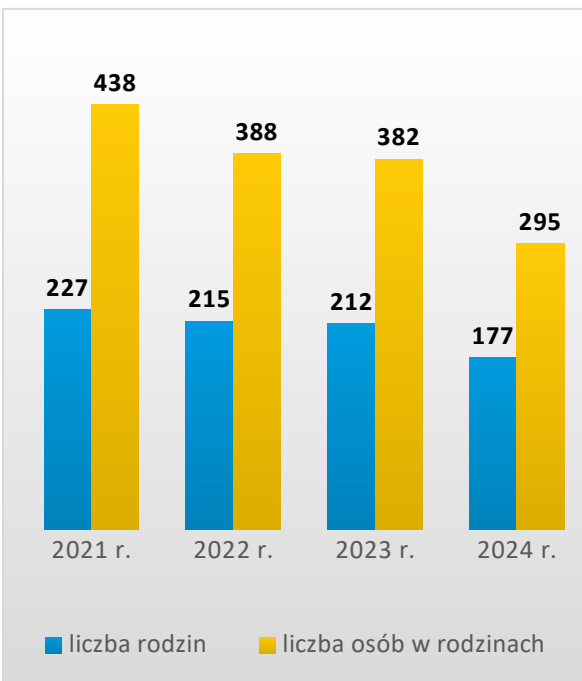
Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim. W latach 2021-2024 liczba osób, którym udzielił on pomocy i wsparcia, ulegała wahaniom (1.492 w 2021 r., 7.080 w 2022 r., 1.984 w 2023 r., 1.964 w 2024 r.), natomiast liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, zmniejszała się z roku na rok (z 438 w 2021 r. do 295 w 2024 r.). Stale spadała również liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenia pieniężne i niepieniężne (z odpowiednio 278 i 295 w 2021 r. do odpowiednio 167 i 172 w 2024 r.). Zaznaczyć należy, iż wykazana w 2022 r. bardzo wysoka liczba osób, którzy otrzymali pomoc i wsparcie, wynikała z realizacji projektu „Grodziski Kiermasz Rodzinnych Inspiracji i Tradycji”, który dotyczył edukacji społecznej w zakresie profilaktyki oraz intensyfikacji pomocy dla rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat liczby osób i rodzin, które w latach 2021-2024 korzystały z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 10. Osoby w gminie, którym w latach 2021-2024 udzielono pomocy i wsparcia

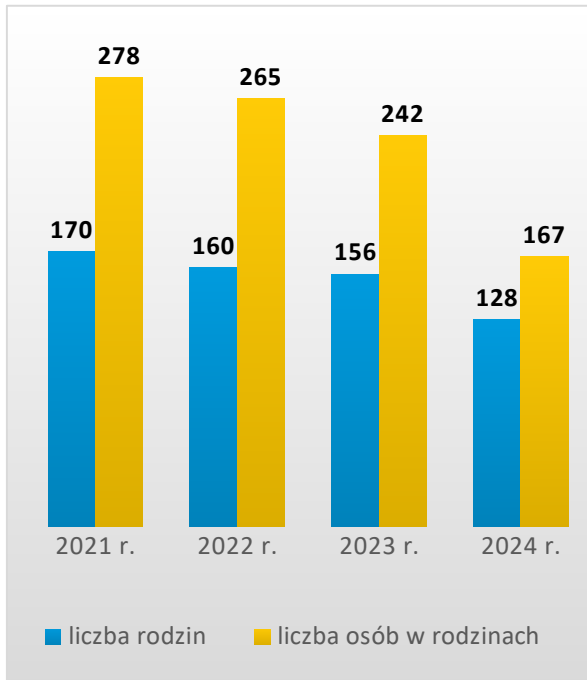

Wykres 11. Rodziny w gminie, którym w latach 2021-2024 przyznano świadczenie

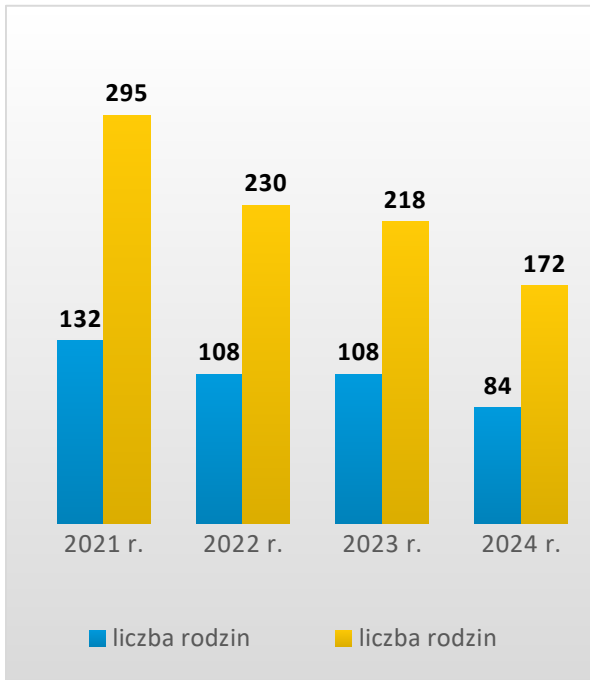

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim

Wykres 12. Rodziny w gminie, którym w latach 2021-2024 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 13. Rodziny w gminie, którym w latach 2021-2024 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia OPS-u, najliczniejsze grupy w latach 2021-2024 stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z jednym i dwojgiem dzieci, w gronie rodzin niepełnych – rodziny z jednym dzieckiem, a wśród rodzin emerytów i rencistów gospodarstwa jednoosobowe. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

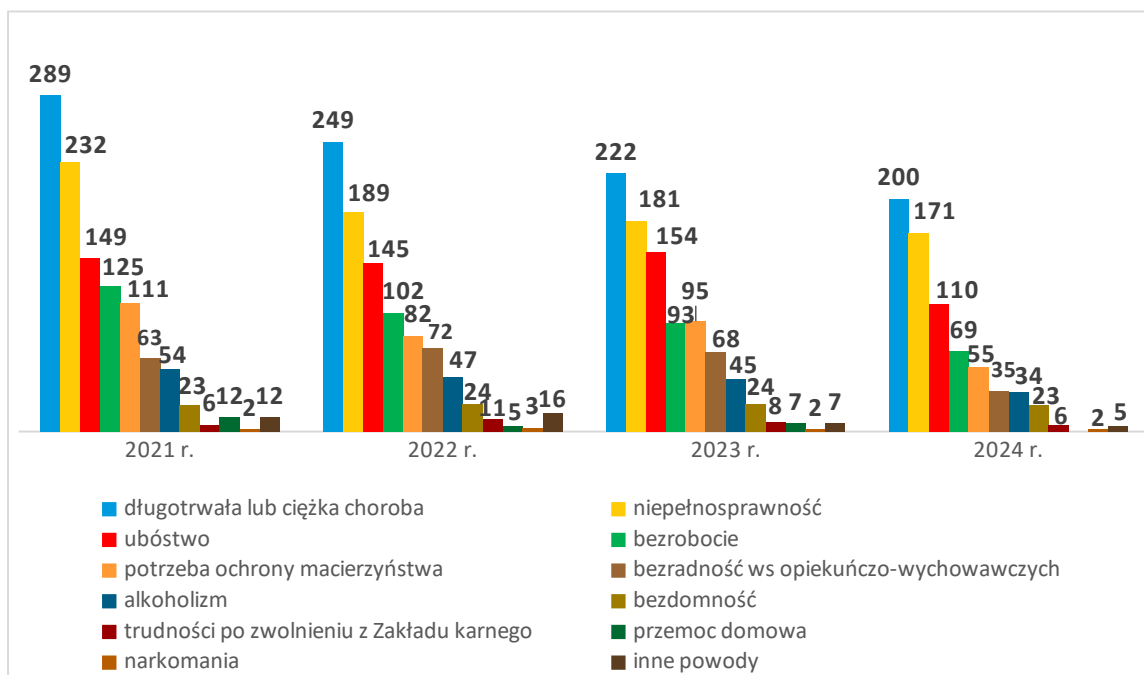
Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2021-2024

typy rodzin		liczba rodzin				liczba osób w rodzinach			
		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
rodziny ogółem		561	617	568	548	1151	1133	1128	1080
o liczbie osób:	1	265	330	305	277	265	330	305	277
	2	144	156	121	128	288	312	242	256
	3	74	63	50	66	222	189	150	198
	4	30	47	50	46	120	188	200	184
	5	37	15	28	23	185	75	140	115
	6 i więcej	11	6	14	8	71	39	91	50
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		232	141	140	148	775	483	545	534
o liczbie dzieci:	1	109	63	42	58	226	163	112	155
	2	70	51	52	57	270	183	193	206
	3	40	21	35	26	197	98	168	124
	4	9	3	4	2	53	18	24	12
	5	4	3	7	4	29	21	48	28
	6	0	0	0	0	0	0	0	0
	7 i więcej	0	0	0	1	0	0	0	9
rodziny niepełne ogółem		114	68	52	56	305	180	157	155
o liczbie dzieci:	1	77	37	20	28	156	74	42	57
	2	27	20	16	19	97	53	47	57
	3	6	8	14	8	26	33	56	36
	4 i więcej	4	3	2	1	26	20	12	5
rodziny emerytów i rencistów ogółem		140	200	115	170	210	300	174	268
o liczbie osób:	1	90	124	78	95	90	124	78	95
	2	36	56	22	60	72	112	44	120
	3	11	16	10	9	33	48	30	27
	4 i więcej	3	4	5	6	15	16	22	26

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2021-2024 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z długotrwałą lub ciężką chorobą i niepełnosprawnością, dotknięte ubóstwem, doświadczające bezrobocia oraz wymagające ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2024 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2021-2024 stale zmniejszała się liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami pomocy społecznej z głównych powodów wsparcia, tj. długotrwałej lub ciężkiej choroby (z 289 w 2021 r. do 200 w 2024 r.), niepełnosprawności (z 232 w 2021 r. do 171 w 2024 r.) oraz bezrobocia (z 125 w 2021 r. do 69 w 2024 r.). Po wzroście w latach 2021-2023, w 2024 r. spadła liczba beneficjentów pobierających świadczenia z powodu ubóstwa (149 w 2021 r., 145 w 2022 r., 154 w 2023 r., 110 w 2024 r.). Wahaniom ulegała liczba osób w rodzinach, które wymagały ochrony macierzyństwa i wielodzietności (111 w 2021 r., 82 w 2022 r., 95 w 2023 r., 55 w 2024 r.) oraz zmagaly się z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (63 w 2021 r., 72 w 2022 r., 68 w 2023 r., 35 w 2024 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez OPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2021-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2021-2024

formy świadczeń		liczba osób, którym przyznano świadczenie				kwota świadczeń (w zł)			
		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
pieniężne	zasiłek stały	75	75	74	67	373.594	430.747	442.623	580.160
	zasiłek okresowy	34	34	32	34	40.346	42.758	31.103	45.104
	zasiłek celowy	156	141	125	108	142.944	125.711	108.286	109.940
	posiłek	148	109	108	90	133.530	197.799	232.272	216.102
	schronienie	10	11	14	13	50.801	82.418	138.375	125.821
niepieniężne	ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	3	3	0	0	12.167	11.969	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	20	17	19	18	535.964	682.645	79.500	828.883
	usługi opiekuńcze	15	12	10	9	217.338	201.663	155.666	159.376
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	6	5	4	60.730	61.297	54.580	55.750
	poradnictwo specjalistyczne	27*	27*	23*	26*	X	X	X	X
	praca socjalna	561*	617*	568*	371*	X	X	X	X
	interwencja kryzysowa	36*	26*	48*	27*	X	X	X	X
	kontrakt socjalny	9	10	14	11	X	X	X	X
	projekt socjalny	0	7.080	0	0	X	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2021-2024 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2021-2024 liczba osób objętych zasiłkiem celowym stale spadała (ze 156 w 2021 r. do 108 w 2024 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Głównym założeniem Programu w edycji na lata 2024-2027 jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, z niepełnosprawnościami oraz o niskich dochodach. W latach 2021-2024 liczba osób objętych posiłkiem malała z roku na rok (z 148 w 2021 r. do 90 w 2024 r.).

Wśród form pomocy niepieniężnej istotne znaczenie miało również kierowanie mieszkańców gminy wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej. W latach 2021-2024 ich liczba była zbliżona (20 w 2021 r., 17 w 2022 r., 19 w 2023 r., 18 w 2024 r.).

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Po wzroście w 2022 r., w latach 2023-2024 liczba rodzin objętych pracą socjalną spadała (561 w 2021 r., 617 w 2022 r., 568 w 2023 r., 371 w 2024 r.).

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe i energetyczne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2021-2024

	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	228	228	256	246
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	856.039	1.048.069	1.090.467	985.694,77
liczba wypłaconych dodatków energetycznych	12	7	X	X
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	1.856	260	X	X

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Dodatkowo w latach 2022-2023, w ramach tarczy antyinflacyjnej, wypłacano dodatek osłonowy dla gospodarstw domowych mających szczególne problemy w związku ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw oraz inne ustawowe dodatki. Wypłacono m.in.: 1.517 dodatków węglowych w 2022 r. i 629 takich dodatków w 2023 r., 389 dodatków

dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła w 2022 r. i 13 takich dodatków w 2023 r., a także 27 dodatków elektrycznych w 2023 r. (21 wniosków dotyczyło 2022 r.).

4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2021-2024 pod opieką asystentów pozostawało ponad 30 rodzin w każdym roku (38 w 2021 r., 37 w 2022 r., 34 w 2023 r., 37 w 2024 r.). W analizowanym okresie gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej. Ich liczba w latach 2022-2024 była wyższa niż w 2021 r. (30 w 2021 r., 35 w 2022 r., 36 w 2023 r., 37 w 2024 r.).

Dane szczegółowe na temat rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2021-2024

dzieci w pieczy zastępczej	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba asystentów rodziny	2	3	2	3
liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	38	37	34	37
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	31	35	39	40
w tym: liczba dzieci w rodzinie zastępczej	29	33	36	36
liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	3	4
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	178.539	263.072	393.599	470.140

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2022-2024 OPS prowadził także sprawy świadczeń wychowawczych. W latach 2022-2024, pomimo przeniesienia realizacji świadczenia wychowawczego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od czerwca 2021 r., OPS nadal prowadził postępowania na podstawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz wskutek postępowań odwoławczych i rozliczania nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych orzeczonych decyzjami Wojewody Wielkopolskiego. W 2022 r. wydano 28 decyzji, w 2023 r. – 13 decyzji, a w 2024 r. – ... decyzji.

W latach 2022-2024 Ośrodek zajmował się także przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba stale zmniejszała się (z 25.929 w 2022 r. do 21.844 w 2024 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 14.262 w 2022 r. do 9.399 w 2023 r.), Uwagę zwraca stały wzrost liczby przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (z 9.264 w 2022 r. do 9.872 w 2024 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	14.262	13.687	9.399
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	9.264	9.589	9.872
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	1.849	1.945	1.697
nowe świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	X	X	504
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	55	14	1
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	112	78	54
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	387	379	317
ogółem			
liczba świadczeń	25.929	25.692	21.844

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

W latach 2022-2024 Ośrodek przyznał odpowiednio: 3, 2 i 3 jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez OPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2023-2024 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była niższa niż w latach 2021-2022 (88 w 2021 r., 70 w 2022 r., 60 w 2023 r., 61 w 2024 r., a kwota wypłacanych świadczeń stale zmniejszała się (z 783.574 w 2021 r. do 598.216 zł w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2024

	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba przyznanych świadczeń	1.808	1.694	1.490	1.327
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	88	70	60	61
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	783.574	728.250	639.580	598.216

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Realizując zapisy ustawy o Karcie Dużej Rodziny, stanowiącej system zniżek dla rodzin wielodzietnych, Ośrodek zajmował się również wydawaniem Kart Dużej Rodziny. W 2022 r. odnotowano wzrost liczby składnych wniosków o Kartę, gdyż jej posiadacze mieli możliwość skorzystania z wyższych progów zamrażających ceny prądu w 2023 r. Ogółem, w latach 2021-2024 wydano Karty Dużej Rodziny dla odpowiednio 88, 214, 218 i 60 rodzin.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (domowej), świadcząc pracę socjalną wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2021-2024 wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w odpowiednio 30, 24, 36 i 38 przypadkach. W latach 2021-2022 odbyło się odpowiednio 121 i 105 spotkań grup roboczych, a w latach 2023-2024 odpowiednio 99 i 126 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych.

Warto dodać, że z informacji Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim wynika, że na dzień 25.02.2025 r. kuratorzy sądowi w pionie rodzinnym sprawowali nadzór w 59 sprawach dotyczących osób dorosłych (84 osoby dorosłe i 84 żyjące w tych rodzinach dzieci), w 13 sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej nad nieletnimi oraz w 8 sprawach dotyczących nieletnich (ryzyko demoralizacji, popełnienie przestępstwa). W sprawach karnych dozór wykonywany był wobec 65 dorosłych mieszkańców gminy.

5 ANALIZA SWOT

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza SWOT posłużyła identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim gmina dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na jej terenie.

Tabela 8. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ zapewnianie rodzinom wystarczającego dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia ze strony asystenta rodziny w przypadku pozyskiwania dodatkowych środków finansowych ▪ dobrze rozwinięta baza opieki nad dziećmi do lat 3. przedszkolna, szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego ▪ atrakcyjna oferta Centrum Kultury oraz Grodziskiej Biblioteki Publicznej i jej filii ▪ działalność Muzealnej Izby Tradycji Ziemi Grodziskiej i Grodziskiej Orkiestry Dętej ▪ działalność 5 świetlic opiekuńczo-wychowawczych ▪ dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna w gminie, w tym sieć placów zabaw ▪ funkcjonowanie w gminie Punktu	▪ niewłaściwe warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej w przypadku braku dodatkowych środków na wsparcie specjalistyczne ▪ niewystarczający dostęp w gminie do zajęć pozalekcyjnych ▪ niewystarczająca liczba miejsc do spędzania czasu wolnego, np. kina ▪ nieodpowiedni dostęp do opieki medycznej w gminie, w tym do opieki specjalistycznej ▪ niewystarczająca skala działań profilaktycznych i wychowawczych wśród dzieci i młodzieży ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ ograniczony dostęp do specjalistów ds. leczenia uzależnień, w tym od narkotyków ▪ brak grupy wsparcia dla osób stosujących przemoc domową

Konsultacyjnego, Punktu Interwencji Kryzysowej, Stowarzyszenia Abstynenckiego „Nowe Życie” ▪ dostęp do Poradni Zdrowia Psychicznego „Medyk” – Poradni Leczenia Uzależnień ▪ dostęp do Poradni Zdrowia Psychicznego oraz Oddziału Dziennego dla Dzieci i Młodzieży „Primum Vivere” ▪ działające grupy samopomocowe typu AA ▪ odpowiednia liczba pracowników socjalnych ▪ dobrze wykwalifikowana, stale podnosząca kwalifikacje kadra OPS-u ▪ wieloletnia współpraca międzysektorowa OPS z innymi podmiotami ▪ powołane spółdzielnie socjalne pozwalające na włączenie społeczne członków rodzin ▪ promowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, rozwijanie wolontariatu na rzecz seniorów ▪ pozyskiwanie środków finansowych kilkunastoletnie doświadczenie OPS w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację zadań, m.in. z programów resortowych na wspieranie rodziny	▪ ograniczona współpraca z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ niski poziom aktywności mieszkańców gminy w życiu społeczności lokalnej i w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin, dzieci i młodzieży ▪ ograniczony dostęp do pomocy psychologicznej dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi
Szanse	Zagrożenia
▪ koordynacja działań podmiotów wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ rozwój sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ rosnąca świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy domowej ▪ poszerzenie działalności profilaktycznej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej ▪ zwiększenie dostępu do terapii uzależnień ▪ skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii	▪ rozluźnienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez ludzi młodych ▪ coraz większa dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych ▪ zwiększająca się skala uzależnień behawioralnych w gminie

Europejskiej	▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ rosnąca liczba osób uzależnionych oraz niska liczba osób wyleczonych z uzależnień ▪ zwiększająca się liczba osób wymagających z powodu przemocy w rodzinie interwencji, podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi i psychologiczno-terapeutycznymi ▪ zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej ▪ roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej
▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy ▪ upowszechnianie deinstytucjonalizacji ▪ zwiększenie aktywności obywatelskiej ▪ dalszy rozwój wolontariatu	

6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA

W gminie Grodzisk Wielkopolski oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka. Należą do nich m.in.: gminne placówki oświatowe, kulturalne i sportowo-rekreacyjne, gminne i ponadgminne placówki pomocy społecznej, podmioty świadczące poradnictwo specjalistyczne, wspierające rodziny dotknięte problemami uzależnień, przemocy i bezrobocia, podmioty lecznicze, policja, sąd rejonowy i działający przy nim kuratorzy sądowi, podmioty ekonomii społecznej, tym kluby sportowe. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie

nazwa podmiotu	adres jednostki
Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23d, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Wielkopolskim	ul. 27 Stycznia 7, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Punkt Konsultacyjny w Grodzisku Wielkopolskim	ul. 27 Stycznia 7, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Zespół Interdyscyplinarny w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23d, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Centrum Kultury Rondo w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Kolejowa 12, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Grodziska Biblioteka Publiczna	ul. Kolejowa 12, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza w Grodzisku Wielkopolskim	ul. 27 Stycznia 7, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Szkole Podstawowej nr 4 w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Środkowa 56, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Szkole Podstawowej w Ptaszkowie	Ptaszkowo 31, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Szkole Podstawowej w Kąkolewie	Kąkolewo 64, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Szkole Podstawowej w Grąblewie	Grąblewo 22, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Mossego 17, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Przychodnia Zespołu Lekarzy Rodzinnych „Ochrona Zdrowia” w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Mossego 25, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
MediGro Sp. z o.o. w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Mossego 23, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Centrum Medycyny Rodzinnej w Grodzisku Wielkopolskim	Os. Wojska Polskiego 111, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Poradnia Zdrowia Psychicznego „Medyk” – Poradnia Leczenia Uzależnień w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Mossego 14, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Zbożowa 26, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Żwirki i Wigury 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Zbąszyńska 11, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Dom „Pomocna Dłoń”. Schronisko dla Osób Bezdomnych z usługami opiekuńczymi, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Mieszkania Chronione w Błońsku	ul. Poznańska 15, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wielkopolskim	Błońsko 37A, 64-308 Jabłonna
Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	ul. Drzymały 13, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
Kuratorium Oświaty w Poznaniu	ul. Żwirki i Wigury 3, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
	ul. Kościuszki 93, 61-716 Poznań

Primum Vivere. Centrum Zdrowia i Edukacji
w Grodzisku Wielkopolskim

Albero – świetlica dla dzieci w Grodzisku
Wielkopolskim

Centrum Ekonomii Społecznej w Grodzisku
Wielkopolskim

ul. Zbożowa 26,
62-065 Grodzisk Wielkopolski

ul. Winna 22A,
62-065 Grodzisk Wielkopolski

ul. Kolejowa 18,
62-065 Grodzisk Wielkopolski

Źródło danych: Urząd Miejski i Starostwo Powiatowe w Grodzisku Wielkopolskim.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2025-2027 jest dalszy **rozwój systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1.

Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz promowanie jej prawidłowego modelu

zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną	
wskaźniki monitoringowe	OPS
liczba osób objętych pracą socjalną	
czas realizacji: 2025-2027	
2. Kontynuowanie wsparcia ze strony asystenta rodziny	
wskaźniki monitoringowe	OPS, Urząd Miejski
liczba asystentów rodziny (i liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	
czas realizacji: 2025-2027	
3. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i organizowanie dla nich szkoleń	OPS, Urząd Miejski, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin wspierających (i liczba rodzin przez nie wspieranych)	
czas realizacji: 2025-2027	
4. Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji	Urząd Miejski, OPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe oraz PCPR, PPP, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	
czas realizacji: 2025-2027	
5. Tworzenie, w razie potrzeby, grup wsparcia dla rodzin, w tym samopomocowych dla osób samotnie wychowujących dzieci	OPS, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba grup wsparcia (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2025-2027	
zadania	realizatorzy/partnerzy

6. Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych	Urząd Miejski, OPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba imprez (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2025-2027	
7. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin oraz zapewnienie dostępu do szkoleń dla osób mających świadczyć wsparcie interdyscyplinarne	Urząd Miejski, OPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, PPP, placówki oświatowe, podmioty lecznicze, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych liczba rodzin objętych wsparciem interdyscyplinarnym liczba szkoleń (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2025-2027	
8. Opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów i projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	jednostki organizacyjne gminy, w tym OPS i placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, świetlice wiejskie oraz organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba programów i projektów (i liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2025-2027	
9. Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	jednostki organizacyjne gminy, w tym OPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCPR, PPP, podmioty lecznicze, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, kościoły
wskaźniki monitoringowe liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny	
czas realizacji: 2025-2027	

Cel operacyjny 2.

Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej

zadania

realizatorzy/partnerzy

1. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	OPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba udzielonych świadczeń (i liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2025-2027	
2. Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym	Urząd Miejski, OPS, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty ekonomii społecznej
wskaźniki monitoringowe liczba osób bezrobotnych w gminie liczba osób objętych różnymi formami wsparcia	
czas realizacji: 2025-2027	

zadania	realizatorzy/partnerzy
3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy	OPS, Urząd Miejski, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty ekonomii społecznej
wskaźniki monitoringowe liczba akcji charytatywnych i promocyjnych	
czas realizacji: 2025-2027	
4. Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	OPS, Urząd Miejski, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	
czas realizacji: 2025-2027	
5. Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego i wspomagane	
wskaźniki monitoringowe liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych i wspomaganych	Urząd Miejski
czas realizacji: 2025-2027	

Cel operacyjny 3.

Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa publicznego

zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	Urząd Miejski, OPS, GKRPA, podmioty lecznicze, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej (i liczba programów zdrowotnych)	
czas realizacji: 2025-2027	
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	Urząd Miejski, podmioty lecznicze
wskaźniki monitoringowe liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	
czas realizacji: 2025-2027	
3. Zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością, w tym w formie poradnictwa i rehabilitacji	OPS, Urząd Miejski, Punkt Konsultacyjny, PCPR, PPP, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe liczba rodzin objętych poradnictwem liczba osób objętych rehabilitacją	
czas realizacji: 2025-2027	

zadania	realizatorzy/partnerzy
4. Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie wskaźniki monitoringowe liczba rodzin objętych monitoringiem liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej liczba osób objętych wsparciem z powodu uzależnień i przemocy domowej czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, OPS, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Policja, organizacje pozarządowe
5. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości wskaźniki monitoringowe liczba przedsięwzięć profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, Policja, placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
6. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych, poprawianie bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych wskaźniki monitoringowe stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, Policja

Cel operacyjny 4.

Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania wskaźniki monitoringowe liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących kwalifikacje zawodowe liczba doposażonych placówek oświatowych czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, placówki oświatowe
2. Zwiększenie w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz opieki przedszkolnej wskaźniki monitoringowe liczba dzieci do lat 3 objętych opieką czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, podmioty gospodarcze, placówki przedszkolne, placówki opieki nad dziećmi do lat 3.

zadania	realizatorzy/partnerzy
3. Organizowanie zajęć i spotkań profilaktyczno-wychowawczych i edukacyjnych oraz opracowywanie i realizowanie programów w tym zakresie wskaźniki monitoringowe liczba zajęć i spotkań (i liczba osób w nich uczestniczących) liczba programów (i liczba osób nimi objętych) czas realizacji: 2025-2027	OPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Policja
4. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży wskaźniki monitoringowe liczba placówek (oraz liczba dzieci z nich korzystających) czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe.
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne) wskaźniki monitoringowe liczba przyznanych świadczeń liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, OPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, wolontariusze
6. Zapewnienie dostępu do kształcenia dla dzieci z niepełnosprawnością poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły wskaźniki monitoringowe liczba grup i klas integracyjnych (oraz liczba osób do nich uczęszczających) liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym liczba zlikwidowanych barier architektonicznych liczba dzieci dowożonych do szkół czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, OPS, placówki oświatowe, PCPR
7. Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych wskaźniki monitoringowe liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (oraz liczba osób nimi objętych) czas realizacji: 2025-2027	Urząd Miejski, OPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, świetlice wiejskie, organizacje pozarządowe

zadania	realizatorzy/partnerzy
8. Rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności	Urząd Miejski, jednostki organizacyjne gminy
wskaźniki monitoringowe liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego (oraz liczba osób z nich korzystających)	
czas realizacji: 2025-2027	
9. Upowszechnianie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży	Urząd Miejski, jednostki organizacyjne gminy, wolontariusze
wskaźniki monitoringowe liczba wolontariuszy	
czas realizacji: 2025-2027	

Cel operacyjny 5.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych

zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	
wskaźniki monitoringowe liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wysokość środków na pokrycie kosztów pobytu dzieci z gminy w pieczy zastępczej	OPS, PCPR
czas realizacji: 2025-2027	
2. Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	OPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
wskaźniki monitoringowe liczba opracowanych planów pracy liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych	
czas realizacji: 2025-2027	
3. Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	OPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
wskaźniki monitoringowe liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	
czas realizacji: 2025-2027	

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2025-2027 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem, oraz pochodzące z nich dzieci,
- rodzice samotnie wychowujący dzieci,
- osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień,
- osoby doznające przemocy domowej i stosujące przemoc domową,
- dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją i niedostosowaniem społecznym,
- dzieci do lat 3.,
- dzieci i młodzież z niepełnosprawnością,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej,
- rodzice zastępczy,
- kadra podmiotów, w tym instytucji i podmiotów ekonomii społecznej, zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom, dzieciom i młodzieży.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że realizacja zadań wyznaczonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2025-2027 przyczyni się do rozwoju lokalnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez m.in.:

- zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- podniesienie jakości wsparcia udzielanego rodzicom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodzicom samotnych i wychowującym dzieci z niepełnosprawnością,

- zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz do opieki przedszkolnej,
- podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz zwiększenie liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających,
- aktywizację zawodową i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej,
- poprawę warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego,
- ułatwienie dostępu do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym,
- podniesienie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowia, uzależnień, przemocy domowej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej,
- skuteczniejsze wsparcie osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób pracujących z rodziną i dzieckiem oraz zajmujących się udzielaniem im wsparcia.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2025-2027 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2025 r. przewidziano w budżecie m.in. następujące środki finansowe:

- Rozdział 85504 – Wsparcie rodziny: 425 407,40 zł;
- Rozdział 85508 – Rodziny zastępcze: 330 000,00 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2026-2027 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Miejskiej.

VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Grodzisk Wielkopolski na lata 2025-2027 będzie Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią po zakończeniu realizacji Programu przeprowadzenie jego ewaluacji, czyli ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia zadań – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Miejskiej informację z realizacji Programu, zawartą w rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Informacja zostanie sporządzona na podstawie danych uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Zasoby placówek oświatowych w gminie.....	9
Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2021-2024	21
Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2021-2024.....	23
Tabela 4. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2021-2024.....	24
Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2021-2024.....	25
Tabela 6. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024.....	26
Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2024.....	27
Tabela 8. Analiza SWOT.....	28
Tabela 9. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie.....	31

Wykresy:

Wykres 1. Warunki życia w gminie.....	12
Wykres 2. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy.....	13
Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie.....	14
Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	15
Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	15
Wykres 6. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?.....	16
Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy.....	17
Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	17
Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie.....	18
Wykres 10. Osoby w gminie, którym w latach 2021-2024 udzielono pomocy i wsparcia.....	19

Wykres 11. Rodziny w gminie, którym w latach 2021-2024 przyznano świadczenie.....	19
Wykres 12. Rodziny w gminie, którym w latach 2021-2024 przyznano świadczenie pieniężne.....	20
Wykres 13. Rodziny w gminie, którym w latach 2021-2024 przyznano świadczenie niepieniężne.....	20
Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2024 (liczba osób w rodzinach).....	22

Uzasadnienie

Do Uchwały Nr XIX/145/2025 Rady Miejskiej w Grodzisku Wielkopolskim

z dnia 25 września 2025 roku.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r., poz. 49) na gminę nałożony został obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowanie takiego programu stanowi istotny element gminnego systemu wspierania rodziny. Realizując postanowienia ww. ustawy opracowano program wspierania rodziny na lata 2025-2027.